

MI KÖZÖSEN ALAKÍTJUK A JÖVŐ ISKOLÁJÁT - NÁDASI MÁRIA, A PEDAGÓGUS

SZEBÉNYI CSILLA

a Belvárosi Tanoda Alapítványi Gimnázium és Szakközépiskolának tanára
csilla@pinknoisestudio.com

Úgy emlékszem, 1988-ban ismertem meg *Nádasi Mária*t. Harmadéves magyar-történelem szakos voltam az ELTE-n, akkor kezdődtek pedagógia tanulmányaink. Nem volt még külön tanárszak, ahogy egyszakosság sem, mindenki tanárszakos volt automatikusan. Néhány elszánt évfolyamtársam próbálta leadni a pedagógia tárgyakat, mondván, úgyse lesznek tanárok, de ahogy emlékszem, nem volt egyszerű. Én nem akartam leadni, tanárnak készültem elsős korom óta.

Nádasi Mária pedagógia előadást tartott nekünk hetente 1,5 órában. Nem sokat vártam a dologtól, addigra már megszoktam, hogy az előadások tudományosak, többnyire szárazak. A tudós ember áll a katedrán, okosan beszél, mi hallgatók pedig tömött sorokban ülünk a hosszú előadókban, próbálunk lázasan jegyzetelni, olykor ébren maradni. Interakció nincs. Persze az előadások nem voltak feltétlenül unalmasak, hiszen voltak érdekes témák vagy izgalmas előadók.

Ettől a tantárgytól nem vártam sokat. Mi lehet különösebben érdekes a pedagógia tudományában? Ha őszintén belegondoltam, gyanús volt, tudomány-e ez egyáltalán. Ráadásul mindez szerdán ebéd után...

Nem voltunk valami sokan a terem előtt az első órára várva, pedig tudtuk, az egész évfolyamnak itt kellene lennie. Egy kedves arcú, középkorú hölgy érkezett, nyitotta az előadó ajtaját, tessékelt minket befelé. És akkor elkezdődött valami különös, valami meglepő, valami szokatlan. A tanárnő nem a katedrára állt, hanem bejött közénk a padsorba. Hamarosan leült az egyik szélső asztalra, és beszélgetni kezdett velünk. Egy szemináriumon ez még megtörténhetett, de egy évfolyam előadásán akkoriban nemigen volt példa erre. És beszélgettünk. Az egész tantárgy, a két félév, az összes óra így él bennem. *Nádasi Mária* beszélget velünk a leendő szakmánkról, a pedagógiáról. Igazán kíváncsi volt a véleményünkre, a tapasztalatainkra. Kíváncsi volt ránk. Elhitette velünk, hogy bennünk van az a tudás, aminek megtanulására ott összejöttünk.

Akkor úgy tűnt, csak beszélgetünk, most visszaemlékezve mégiscsak volt tematikája a félévnek. A tanárnő kérdezett, kérdezett, kipiszkálta belőlünk a meglévő tudásunkat. Ez a tudás saját tanulói tapasztalatainkból, és azok alapján alkotott véleményünkből állt. Aztán összegezte, kiegészítette, kerekké formálta, úgy adta vissza.

Olyan kérdései voltak: milyen a jó tanár, milyen a jó tanóra, a jó iskola, hogyan lehet motiválni a gyerekeket, hogyan lehet fegyelmezni, hogyan lehet megismerni a gyereket, a családot, hogyan érdemes kommunikálni a szülőkkel, mi történik családlátogatáson.

Persze dőlt belőlünk a szó. Azt hiszem leginkább azt tudtuk megfogalmazni, hogy milyen a rossz tanár, tanóra, hogyan nem lehet (vagy nem érdemes) motiválni, kommunikálni stb.. A sok negatív emlékből a Tanárnő segítségével végül pozitív megoldások születtek. Sokszor feltette azt a kérdést, hogy mitől tarunk, milyen helyzeteket érzünk ijesztőnek, majd átadta a csoportnak, segítsünk egymásnak, oldjuk meg együtt virtuálisan a nehézségeket. Arra biztatott minket, mi is tegyünk fel kérdéseket egymásnak, főleg önmagunknak.

A pedagógia előadás két hét alatt a kedvenc tanórámmá lett. Egyetlen egyszer sem hiányoztam. Ugy éreztem, minden órán tanulok valamit, ami a szakmámban elengedhetetlen tudás. Bár az óra a képzés szerkezete szerint előadás volt, valójában soha egyetlen pillanatra sem volt az. Épphogy rendkívül gyakorlatias volt. Ma már látom, hogy a Tanárnő úgy építette fel, és vezette le ezeket az órákat, ahogyan egy bármilyen jó tanórát kell. Mintát adott. Épp úgy, ahogy a szakirodalomban szerepel. Lényegében beszélgetőkörrel kezdtünk, felvetette a témát, kérdéseivel motivált, majd a meglévő tudásunkat mozgósította. Dolgoztatta az egyént és a csoportot, lehetőséget adva az egymástól tanulásra. Szinte észrevétlenül kiegészítette az elhangzottakat, majd szintetizálva összefoglalt. A ma joggal annyira divatos sajátélményű tapasztalati tanuláson estünk át. Én úgy éreztem valódi műhelymunka folyik, mi, az évfolyam tanárjelöltjei közösen alakítjuk saját tanárszemélyiségünket, és egy kicsit a jövő iskoláját is. *Nádasi Mária* elhitette velünk, velem, hogy értékesek vagyunk, hogy fontos a véleményünk, hogy jó tanárok leszünk. Hogy bár rengeteget kell még tanulnunk, és bizonytalanok vagyunk, és félünk a katedrára lépni, de bennünk van a „tanárság”. *Nádasi Máriától* valódi, használható tudást, személyem iránt őszinte érdeklődést, valamint önbizalmat kaptam.

Aztán jött a második, a tavaszi félév. *Nádasi Mária* az akkor legizgalmasabb pedagógiai témát hozta el nekünk. Ekkor kezdett forrni a magyar iskolarendszer, a rendszerváltás éve volt. Reformpedagógiákról mesélt nekünk, *Maria Montessoriról*, *Rudolf Steinerről* és a németországi Waldorf iskolákról. Itthon is elindultak változások. Ekkor indult az első nyolcosztályos gimnázium, az első alapítványi gimnázium. A Tanárnő elhívta hozzánk ezek igazgatóit, *Hoffmann Rózsát*, *Horn Györgyöt*. Ámulva hallgattuk őket. Rendkívül izgalmas volt, ahogyan megkérdőjelezték az addig megkérdőjelezhetetlen alapokat is az oktatásban, és válaszokat, új meglepő válaszokat adtak rá. Érdekes volt látni az iskolarendszer nyilvánvaló problémáira megoldást kereső két nagyon különböző, lényegében ellentétes megközelítést. Izgalmas volt hallani az előző félévben magunk között felvetett kérdésekre, problémákra formálódó, a gyakorlatban megjelenő, valós iskolai válaszokat. És egyáltalán, nagyon izgalmas volt látni egy mozdíthatatlannak hitt rendszer (kicsi és nagy) változását. Érezni, hogy tanúi vagyunk ennek a

változásnak. Ezek az órák nem csak nekem jelentettek sokat. Számos évfolyamtársammal találkoztunk itt. Volt egy kis lelkes csapat, akik szinte minden órán ott voltunk. Sajnos többségük nem lett tanár.

*Nádasi Mária*val a tanegység megszerzése után sem szakadt meg kapcsolatom. Épp ekkoriban kezdődött az ELTE-n a képzés reformja, benne a tanárképzésé is. Én hallgatóként tagja voltam annak a kis csoportnak, amely a reform alapjainak végiggondolását, kialakítását kapta, vállalta feladatául. Megtisztelő és tanulságos volt a közös munka a Neveléstudományi Tanszék tanáraival, köztük *Nádasi Tanárnő*vel. Újra csak azt éreztem, hogy kíváncsiak a véleményemre, a hallgatók véleményére, partnerként tekintettek rám.

Az államvizsgám után néhány nappal *Nádasi Tanárnő* szólt, hogy egy ismerős iskolaigazgató épp magyar-történelem szakos tanárt keres sürgősen, hívjam fel. 1 héten belül munkába álltam. Néhány hónap azonban elég volt, hogy felismerjem, ezt az iskolarendszert sem diákként, sem tanárként nem tudom megszokni. Azt hiszem a lelkem mélyén azóta tudtam, hogy alternatív iskolában van a helyem, amióta a Tanárnőtől reformpedagógiákról először hallottam. Tudtam, és odavágytam, de ki akartam magam próbálni a hagyományos iskolában is. Kisfiam születése után már tudatosan kezdtem keresni ezeket az iskolákat. Végül a Belvárosi Tanodában kötöttem ki, ahol épp ez a 20. tanévem.

Az első években még olykor-olykor találkoztunk *Nádasi Mária*val, meséltünk egymásnak iskoláról, szakmáról, családról. Kíváncsisága, nyitottsága, odafordulása olyan volt, mint régen. Elköteleződése a szakmaiság iránt, tisztelete a gyerek, pedagógus és szülő iránt, embersége, valódi személyközpontú szemlélete értő kérdésein, minden finom támogató megjegyzésén átsugárzott. Óvó figyelemmel kísérte az induló alternatív iskolák kísérleteit. Azután elsodort az élet, az iskolaműködtetés, kislányom születése, sok évig nem találkoztunk. Néhány éve egy gyakorló hallgató vizsgatanítására nagy meglepetésemre *Nádasi Mária* érkezett. Rettenetesen örültem neki, egyben zavarban voltam. Nem volt időnk beszélgetni, néhány szót váltottunk csupán, mégis napokig hatása alatt voltam a találkozásunknak.

Talán a fentiekből kiderül, hogy *Nádasi Mária* milyen nagy hatással volt rám. Nagyon sokat tanultam tőle. Tőle tanultam a pedagógus szakma alapjait. Szemlélete, világhoz – nem csak a pedagógiához – való viszonyulása meghatározó volt számomra. Személyiségének finomságával észrevétlenül formálta attitűdömet, egyben tanított a hivatásra. *Nádasi Mária* igazi pedagógus, nekem mesterem.